

אברכם לישראל, אלא גם להפירושם דאני אברכם לכהנים, הרי כל ישראל הם כהנים כמ"ש 49 ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. והיינו שנמשכת הברכה בשלימות בכל העינים, בבני חיי ומוזני ריחוי, עד לברכה עיקרית, ברכת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, הקשורה גם עם משה רבינו, משה גואל ראשון הוא גואל אחרון⁵⁰, וגם עם הפצת המעצות של הבעש"ט חוצה, שע"ז קאתי מר דא מלכא משיחא⁵¹. ובפרט כשהפצת מעצות הבעש"ט היא באופן דיתפרנסון מיני 52 ע"י תורת חב"ד, שיש בה ביאור בתורת ומעצות הבעש"ט, ולא רק ביאור אלא גם הוספת ענינים חדשים, עד לחידוש שלא בערד. וע"י העסק בהפצת המעצות חוצה עוד בזמן הגלות באים לענין גשא את ראש גו' 53, גשיאת והגבהת הראש, היינו שמגביהים לא רק את הרגל והגוף אלא גם את הראש⁵⁴, וכמו בענין ישא ה' פניו, שזוהו ענין הנשיאה למעלה יותר למקום שלמעלה מעליונים ותחתונים. והגם שפסקו זה (גשא את ראש) נאמר בשבט לוי, הרי כל ישראל שייכים ג"כ לעבודתו של שבט לוי כפסק הרמב"ם⁵⁵ של כל איש ואיש אשר גזבה רוחו כו' נעשה כשבט לוי. וזוהו באים לענין בהעלותך את הגרות⁵⁶, הדלקת המנורה בביהמ"ק השלישי ע"י אהרן הכהן, כמ"ש ידאוו כחו בציון, שנראה את אהרן הכהן מדליק את המנורה בביהמ"ק. בענינו ובקנינו בבנינו ובבנותינו⁵⁷. ונלוי זה יפעל לא רק בבני ישראל אלא גם בעולם כולו, שזוהו תפקיד המנורה שבביהמ"ק, שמשם אורה יצאת לכל העולם כולו⁵⁸, ויקוים מ"ש 59 יראה אל אלקים בצינן, במהרה בימינו ממש, וארו עם עניני שמיא⁶⁰, בעגלא דידן ממש, ובשמהו ובטוב לבב.

(49) יהו"ט, ו. וראה אגדת בראשית פע"ט [פ]. בעה"ט יתרו שם. (50) ראה שמו"ר פ"ב, ד. ועוד. (51) אגה"ק הידועה והבעש"ט (נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ). (52) ראה תקו"ז סוף תקו"ו ל' כס"מ שם. הקדמת המל"מ לזוה"ר. (53) נשא ד, כב. (54) ראה גם לקו"ת במדבר א, ב. (55) סוף ח"ל שמיטה ויובל. (56) בתעלותך ח, ב. (57) ע"פ בא י, ט. (58) ראה מנחת פו, ב ובפרש"י. (59) חוליים פד, ח. (60) דנאל ו, יג. סנהדרין צח, א.

הנחת הת' בלתי מוגה
 קצת
 130-131

בס"ד. ש"פ שלח. מבה"ח תמוז ה'תשמ"ה. הנחת הת' בלתי מוגה
 אם חפץ בנו הוי' והביא אותנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא זבת חלב ודבש, ולפנ"ו כתיב, טובה הארץ מאד מאד. וידוע דיוק רבותינו נשיאינו בכללות ענין המרגלים (בלקו"ת וברדושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז), דצריך להבין בלשנת ענין המרגלים, דמכיון שבאותה שעה כשרים היו, ולא עוד, אלא שהיו זשנב העדה⁴ ונשיאי העדה⁵, א"כ מהו הסעם שלא רצו ליכנס לארץ ישראל וכו'. והבפרט שהיו שלוחי משה רבינו, דכתיב, שלח צו לעדתך, שהיו לקשורים עם מדתו של משה, ספירת הדעות, והיו שלוחים שלו דשלוחו של אדם כמותו⁶, דמזו מובא ג' העילוי שליחם, מזה גופא שמשם באור דוקא בהם להיות שלוחיו, וא"כ אי"מ אין לקלו אח"כ וכו'. והיותו אינו מובן⁷ שהרי זה גופא, מה שהלכנו בשליחותו של משה לתור את הארץ, הנה (מעשה) זה גופא הי' צריך לפעול בהם עילוי געלה ביותר, וכמוכן מזה שאח"כ נתברר שנזכה הארץ מאד מאד, לא"כ בהכרח לצורך שהשלחות לארץ ישראל פעלה בהם עילוי. ובפרט שגם מה שסיפר⁸ על ארץ ישראל הי' עפי ציוויי ושלוחותו של משה, שאמר להסדו לדאות את סוב הארץ ואת העמם היושב עלי, הוזק הוא הדיפה, והרי זזת מה שסיפרו אח"כ לענין ישראל, וכדפוש"י על מ"שו מוציאיי דיבת הארץ, שכל הוצאת דיבה, לשון זניחך וכו', וישנה פשוטה היינו שעצם דיבורם והוצאת הדיבה הי' אפ"ל פטובה. ומובן גדול העילוי שזוהי הי' צריך לפעול בהם. ונאעפ"כ לא רצו ליכנס לארץ ישראל, וקלקלו וכו'.

אך הענין הוא¹², דהיא הנחת, דזה שלא רצו המרגלים ליכנס לארץ הוא מצד מעלתם. דהמרגלים היו לאנשי הדין שיצא ממצרים, דור המדבר הנקרא¹³ דור דעה, שהי' במעלה גדולה מאד. וזכור זה גופא הם היו נשיאי העדה וכו', ולא עוד אלא שהיו שלוחי (משה ואהרן, וכל ה"ס"ר מלשאל, דשלוחו של אדם כמוהו (כנ"ל), ובפרטיות היו שלוחי משה רבינו, דזה מה שמשנה רבינו בחר בהם מורה על מעלתם, ועוד זאת השעם הנבחרה ע"י משה רבינו, נשיא הדור, ובפרט רעיא מהימנא, פעלה בהם עילוי גדול יותר. ולכן רצו להישאר במדבר ולא רצו ליכנס לארץ ישראל. כי ענין הנכניסה לארץ ישראל הוא בבחי' ירידה עבולם, שהיו צריכים לירד ממדרגתם

(1) פרשתנו ד, ח. (2) שם, ז. (3) ריש פרשתנו ואילן. לו, ב ואילן. סה"מ (4) תפי"ו ע' רכג. רכו. ובכ"מ. (4) פרש"י פרשתנו ג, ג. (5) פרשתנו שם, ב. (6) שם, א. (7) פרש"י עת"פ. (8) ראה לקו"ת ואחזק"ה, ב ואילן. ובכ"מ. (9) קידושין מא, ב. וש"ג. (10) פרשתנו שם, יז ואילן. (11) פרשתנו ד, לו. (12) ראה בכ"ז מקומות שנתערה. (3) אה"ת שלח ע' תת ואילן. ובכ"מ. (13) ראה חת"ב סב, ב. במדבר"ר סי"ט, ג. הנחמא חוקת ו.

אותם לדרגא שאי אפשר לחלק בה בין חפץ לרצון. ע"כ תוכן המבואר בהדרושים, וכמפורש שם באריכות ובביאור, ואותיות מחכימות²⁷.

3

אמנם עדיין צריך להבין, איך מתאים ביאור זה בטענת המרגלים עם הפירוש הפשוט שמעשיהם היו מעשים חמורים ובלתי רצויים, כמובן מפשטות הכתובים, ועד שאמרו 28 שאין בעל הכית יכול להוציא את כליו כו', וכמו בענין דיבת הארץ שהוציאו, לאין שיש דיבה לטובה מ"מ כאן נאמר 29 מוציא דיבת הארץ רעה כו', וכן מובן מהעונש הכי חמור שניתן להם, וכמפורש בספר החלום בפסוקי דכו גרונה וגו' 30 (שאומויים בערב שבת) החסרות והפגם שבהנהגת דור המדבר (המרגלים), וגם במשנה הנ"ל שאין להם חלק לעולם הבא, הרי הפירוש בפשטות כזה הוא לגרועותא, שהם למטה מצוה"ב.

3

למשל לומר בדרך אפשר הביאור בזה, ע"פ מארזי 31 דברי תורה עשירים במקום אחר, שייבז זה, ע"פ המבואר בדרוש אחר נחש נחשת וישימהו על הנס והי' אם נשך הנחש את איש, והביטו אל נחש הנחשת חזי, דמבאר שם שענין ההסתכלות בנחש הנחשת, שהביא לרפוי נשיכת הנחש, הוא משום ששרש הנחש שלמטה הוא בבחי' הנחש שלמעלה שהוא טוב, ולכן ע"י ההסתכלות ממשיכים שורש הנחש בנחש שלמטה, וע"ז בסלה נשיכת הנחש, ומביא ע"ז משארזי 34 שטן ופנינה דש"ש נתכוונן, ולכאורה אי"מ שחרי אמרו בגמ' סוכה 35 (שהטן נתן עיניו כו' והוא מלאך המות 35, וע"ז פנינה) הרי מזה שאומרים למשל ורבת בנין אומללה שהיא שייכת ללעזי, וא"כ מזה שאומרים למשל נתכוונן, ומבאר בזה כנ"ל, שהשורש של שטן ופנינה שייך למקורם הוא בבחי' לשם שמים נתכוונן, כי כל הדברים שבעולם שורשם ומקורם הוא למעלה, והרי רק טוב יורד למעלה 37, ולכן בהכרח לומר שהענינים כפי שהם בשרשם למעלה הם טובים, ורק אחר נופלים למטה ומשתלשלים עד לשטן ופנינה בפשטות, וכמובא שם 38 גם משל הוונה, וכן המלך המבואר בזהר 39 (הובא בתניא בכ"מ 40) שכל רצונה וחפצה הוא שלא יציית לה בן המלך וכוזו תחננה יותר כו', וע"ז

(27) ראה ש"פ קט"א, א. מגול עוז הלכות אישות פ"ד ה"ט. ובכ"מ. 28) סוטה לז, א. וש"פ. 29) פרשתנו ד, לו. 30) מזמור צה. 31) ירושלמי ר"ה פ"ג סוף ה"ה. ברייתא דל"ב מדות מדה טו. 32) חזקת סא, ד ואילך. 33) חזקת סא, ט. 34) כ"ב סו, א. ג. 35) כ"ב שם. 36) שמואל א ב, ה. וראה חז"ב כו, ב. צב, א. 37) ראה ב"ר סו"א, ג. מדרש תהלים מזמור קמט. אגת"ק סי"א. תעוד. 38) סא, סעי' ואילך. 39) ח"ב כסג, א. 40) ספ"ט. ספכ"ט.

ולחזקת עסק בדברים גשמיים. וכמבואר בע"פ 14 (הובא בלקו"ת שם 15, וגסמו מקומו בע"פ בהגות שהיא בעולם, לשרש המרגלים הוא מעולם נחשת) (ובמ"א 17 משמע שהוא בעולם, הדיבור). משא"כ העבודה בארץ ישראל היא במעשה בפועל, וכמ"ש שש שנים חזרע שך ושש שנים חזרע כרמך, והגם שזוהו ציווי הקב"ה מ"מ, תוכן הציווי הוא לנתק עסק בדברים גשמיים, חזרע שך ותזמא, כרמך, ולא עוד אלא, שחזקת עסק זו היא, במשך שש שנים טענת המרגלים, שאמרו 19, אפס כי עז השביעית שבת לה'. ונתן תוכן טענת המרגלים, שאמרו 19, אפס כי עז חזקת עסק זו היא, והגם שזוהו ציווי הקב"ה כנ"ל, מ"מ, ה"י, תוכן טענתם שיקיימו ציווי זה במחשבה ובדיבור, וכמ"ש שש שנים חזרע שך ושש שנים חזרע כרמך, והגם שזוהו ציווי הקב"ה כנ"ל, מ"מ, ה"י, תוכן טענתם במחשבה, דיבור ומעשה, ופרט מצות כאלה הקשורות עם ארץ ישראל, ואז יהי' בזה מ"מ, המעלות, גם מעלת ארץ ישראל וגם מעלת עולם המחשבה, ולכן הלכו לחזר את הארץ רק באופן כפי שהוא בעולם המחשבה, ולא רצו ביכ"ב לעולם המעשה, כי המעשה מבטל לחזקת עסק כנודע, והיינו שמשך שש שנים לא היו יכולים לירד לעולם המעשה, וזהו גם מה שארזי 33 שאין להם חלק לעולם הבא, ומבואר במ"א 24 והענין כזה למעלותא, שזוהו מצד מעלת המרגלים, מכיון שהם למעלה מגדר עולם, גם עולם הבא, וכ"ש שהם למעלה מגדר חלק בעולם הבא (כמובא בדרוש הצ"צ בענין זק"א 25). אמנם אעפ"כ ה"י זה טעות של המרגלים, כי יש מעלה דוקא בירידה לעולם המעשה, וע"ז חזי צ"יכ"ס (צ"ל צ"י אור) ממדינה עליונה יותר, דזוהו מה שאמרו להם כלב ויחושע דוקא טובה הארץ מאד מאד אמרם, וזהו גם חז"ב דבש 26, שיש בארץ מעלת מאד מאד, ב"פ מאד, למעלה משלימות העבודה שבעולם המחשבה, וה"ע פנימיות התענוג, וזהו גם ענין אם חפץ הו"י בנו, דחפץ ענינו הוא פנימיות היצור, ועד חפץ זה נמשך בנו, בישראל, ומגלה בהם ענין החפץ שבהם, עד שמעלה

(14) שער לא (תורת המוזני) פ"א. 15) לו, ב. לח, ב. 16) לח, ב. 17) ע"פ"ת שם לו, רע"א. ועוד. 18) בזה כה, ג. 19) פרשתנו יג, כח. 20) שם. 21) ראה לקו"ת שם לח, ב. 22) לקו"ת ר"פ פנחס. אה"ת יחור' על חזקתו. ובכ"מ. 23) סנהדרין קט, א. (במשנה). 24) ספר עשרה מאמרות מאמר תקי"ד. ח"ב פ"ח. מגלה עמוקות על התורה פרשתו י"ג, לה. 25) ראה אה"ת במדבר ע"ט. נ"ך ע' שכ ואילך. 26) ראה בכל זה - לקו"ת שם לח, ג. סו"מ תקס"ו ע' רלח. ועוד.

לדעתם דבר זה הוא דבר המותר שאפשר לברר ולהעלות למעלה 50, באופן דכל מעשיך יהיו לשם שמים 51 וכל דרכיך דעוהו 52 שמצד זה ורחבה 54 ולדברי העילוי דעשיית דירה לו ית' בתחונתו 53 בבחי' ארץ טובה אסור וקשור ואי אפשר להעלותו כלל 55, ואדרבה, כמבואר בתניא 56 שהאובל דבר איסור אפילו אם למד תורה בכח האכילה היהא וכו' אי אפשר להעלותו, ואדרבה הדבר האסור מוריד את האדם למטה. דעוהו ע"פ ענין 28 אין בעל הבית יכול להוציא את כליו כביכול, דוה שאינו יכול להוציא את כליו, הוא משום שזוה רצונו, וכך קבע בעצמו שלא יוכל להוציא את כליו, ונמצא, ששיטת המרגלים, שאמרו, אין בעה"ב יכול להוציא את כליו, משום היא ע"ד שיטת ב"ש, שאסרו דבר שבי"ה מחזירים. וי"ל, שבוה יובן גם מה שארז"ל ענין ונקדשתה 58 בתוך בני ישראל, לענין קידוש השם הוא בעשרה מישראל דוקא, ויענינו לה ממ"ש בתוך בני ואחיא תוך תוך ממ"ש 59 מתוך העדה הזאת (עד מחי לעבה הרעה הזאת 60) במרגלים, ולכאורה הוא פלא, שהרי במרגלים הי' ענין חילול השם כמ"ש 61 מבלתי יכולת ה' (שאינו יכול להוציא את כליו), וענין של מדידה כו' כמ"ש 62 אך בה' אל תמרוזו גו', וא"כ, אך למדו ענין קידוש השם בעשרה מישראל מהעדה דמרגלים. ויתר על כן, דהעדה דמרגלים היא דוקא עשרה המרגלים שהוציאו דיבת הארץ רעה, ולא כלב ויהושע (כי אחם יחד הוי"ב). אך ע"פ הנ"ל יובן, כי בתנביות הענין ושרש הענין, היתה טענת המרגלים ענין של קידוש השם, ורק שמוה נשתלשל למטה באופן הפני.

במאמר 7. רמב"ם שם. 54 ראה תו"א ג, ד ואילך. 55 ראה תניא פ"ז (א. יב.) פ"ח. 57 סנהדרין ע, ב. 58 אמור כב, לב. 59 קרח טו, כא. וראה מרש"י סנהדרין שם ד"ה לחן. חודשי הלכות מהור"א שם. משנה ריש סנהדרין. 60 שלח ט, כו. 61 שם, פו. 62 שם, פ.

הנחת הת' בלתי מוגה

מובא בתניא 41, שגם הקליפות אינן יכולות לעבור על רצונו יח', וכמו שאמר בלעמ"ס לא אוכל לעבור על פי ה' כו', וקודתו יח' שמה רוחם 43, ורק דקרו פי' אלקא דאלקיא 44. דכן הוא מצד שרש הלע"ו. אלא שמוה נשתלשל אח"כ למטה ביצה"ל כפשוטו, שהיצי"ד נלחם עם רצונו ה', והיינו שנלחם גם עם שרשו ומקורו. וזהו ענין הנסתרות בנחש הנחשת שהי' על הנס, דהיינו ההסתרות בשרש ומקורו של הנחש שלמטה, דע"י הסתרות זו, ממשיכים את שרשו ומקורו ויהי' לטוב. למטה, עד שגם בנחש שלמטה יהי' ניכר שרשו ומקורו ויהי' לטוב.

יש לומר בדרך אפשר, שע"י ה' הוא גם בענין המרגלים. והמרגלים מצד שרשם ומקורם היו מעולם המחשבה, ועד דאיתא בגמרא 45 דדמו כמאן דמיבסמי כו', שהו"ע התענגו שלמעלה, וגם נק' בשם דוד המדבר למדבר ענינו הוא ספירת הכתרה 46 אשר לא ישב אדם שם למעלותא, למעלה מבחי' אדם. אלא שמוה נשתלשל למטה ענין דוד ואומדו לגרועותא וכו'. וזהו מה שבמאמרם אלו (דרושי המרגלים), מבואר רק, ענין זה, שהוא שמוה ופנימיות של המרגלים, מצד שרשם נשמתם שבעולם המחשבה, שמוה נמשכה הטענה דארץ אוכלת יושבי' היא וכו', שאי אפשר להם לירד מעולם המחשבה לעולם המעשה, כי לא יוכלו להעלות ולברר הדברים גשמיים, ומהו נשתלשל אח"כ למטה, בענין טענת המרגלים בפשטות, שהיא מעשה בלתי רצוי כו'. והטעם שכאן מבואר רק מעלתם של המרגלים, הוא משום שעיקרם הוא חפנימיות שבהם, ולפסק הרמב"ם הידוע 47, שגם כשאומר האדם איני רוצה, בופני אותו עד שיאמר רוצה אני, וזה מופיע לענין לרצונכם חבונהו 48 ושבהקרבת הקרבן (שמעלתו גדולה ביותר כמאמרם רוא דקורבנו עולה עד רוא דאי'ם) דמהו רואים עד היכן עיקרו של האדם היא פנימיותו, פנימיות רצונו, ומכיון שצריך לענין הכפי', כופני אותו, כדי לגלות את הרצון הפנימי, ומכיון שפנימיות טעם טענת המרגלים הוא היותם מעולם המחשבה כו', לפיכך נתבאר כאן המעלה והעילוי שבהם. ואדרבה, מצד שרשם המעלה כו', הרי השורש רוצה שבעולם המעשה יתקיים רצון העילוי שירדו עולם המעשה, ונמצא שכפי שהם למטה ה"ה במצב של מלחמה עם שרשם ומקורם - אינו ברור. וזהו גם תוכן מחלוקת המרגלים עם יהושע וכלב, שהוא ע"ד ומעין מחלוקת ב"ש וב"ה. דבמקום שביית הלל מחזירים הרי

(41) פכ"ד. (42) בלק כב, יח. ועוד. (43) ע"פ איוב י, יב. (44) סוף מנחות. (45) ב"ב עג, ב. וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' שנת ואילך. (46) לקי"ת שח"ש כב, א. ובכ"מ. (47) ה"ל גירושין ספ"ב. (48) קדושים יט, ה. ועוד. וראה ר"ה ו, א. רמב"ם ה"ל מעה"ק פ"ד ה"ט. (49) ראה חז"ל רלב, א. חז"ג כ, ב.

הנחת הת' בלתי מוגה